

Nr 67.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av delar utav Västgöta och Skaraborgs regementens förutvarande mötesplats Axvalls hed; given Stockholms slott den 17 februari 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 februari 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

Inom lantförsvaret tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning angående, bland annat, den framtida användningen av sådana mötes-

platser, vilka efter genomförandet av 1901 års härordning ej bleve för sitt dittillsvarande ändamål behövlige, avgåvo den 30 juni 1911 yttrande i ärendet och hemställde därvid beträffande Västgöta och Skaraborgs regementens förutvarande mötesplats Axvall, att för den händelse mötesplatsen ej skulle kunna användas för militärt eller annat statligt ändamål, densamma med undantag möjligen av den skogbevuxna delen av övningsfältet, därest denna möjligen kunde tilläggas angränsande kronodomän, måtte styckas i smärre lotter om 10 à 15 hektar och försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande, samt att de kronan tillhöriga byggnader å mötesplatsen, vilka icke borde därstädes användas för lantförsvarets räkning eller med fördel kunde flyttas till annan plats, likaledes borde försäljas till den högstbjudande.

Chefen för tredje arméfördelningen, som hördes häröver, avgav den 13 maj 1913 förslag av innebörd, att huvuddelen av mötesplatsen måtte fortfarande få bliva militärt övningsfält, att mindre delar därav, omfattande omkring 43 hektar, måtte avsöndras och eventuellt försäljas såsom tomtlotter eller jordbrukslotter samt att kronan tillhöriga byggnader måtte till en del få kvarstå för tillfällig inkvartering av trupper och till återstående del försäljas.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement anförde i utlåtande den 14 november 1914, att större delen av övningsplatsen till följd av jordens dåliga beskaffenhet icke lämpade sig för jordbruk om 10 à 15 hektar, men att förhållandet vore något annorlunda beträffande ett å en av arméfördelningschefen insänd karta med »Jordbrukslotter» betecknat område, vilket förut varit odlat, samt att ett å samma karta med ordet »Tomtlotter» betecknat område, beläget invid Axvalls järnvägsstation, möjligen skulle kunna avyttras såsom byggnadstomter. Den återstående delen av övningsfältet funne departementet böra bibehållas för militärt ändamål. Med anledning härav hemställde departementet om bemyndigande att låta genom sakkunniga personer uppmäta samt i lämpliga lotter indela och värdera de till försäljning föreslagna områdena samt att därefter till Kungl. Maj:t inkomma med fullständigt förslag till markens och därå uppförda byggnaders användande.

Till följd härav anbefallde Kungl. Maj:t den 16 juli 1915 fortifikationsdepartementet att låta, med ledning av vad myndigheterna i ärendet yttrat, genom sakkunniga personer verkställa utredning, i vad mån omfördelade delar av mötesplatsen kunde lämpligen uppdelas till byggnadstomter eller egnahemslägenheter med jordbruk, att efter omständigheterna låta uppmäta och indela de delar av området, som ansåges böra användas för berörda ändamål, samt värdera de särskilda delarna och avgiva förslag till minimipris, som för varje del kunde påräknas vid försäljning.

Därjämte föreskrev Kungl. Maj:t, att fortifikationsdepartementet skulle i sammanhang med insändandet av berörda utredning avgiva förslag till användning av kronan tillhöriga byggnader å mötesplatsen, men att, därest det befunnnes fördelaktigt för statsverket att, innan försäljning av marken kunde äga rum, låta försälja någon av dessa byggnader, fortifikationsdepartementet skulle hava att därom till Kungl. Maj:t inkomma med särskild framställning.

Till åttlydnad härav ombesörjde fortifikationsdepartementet tillsättandet av tre sakkunniga personer nämligen domärintendenten O. Gedda, arméförvaltningens domäntjänsteman ryttmästaren B. Grill och fortifikationsofficeren vid tredje arméfördelningens stab överstelöjtnanten F. Bergensträhle.

Nämnda sakkunniga avgåvo den 30 maj 1920 utredning och förslag i ärendet samt anförde därvid, att de i anslutning till chefen sför tredje arméfördelningen ovan omförmälda skrivelse den 13 maj 1913 uppdragit ått extra lantmätaren E. O. Jansson att ått fältet utstaka de enligt skrivelsern till försäljning avsedda jordbruks- och tomtlotterna. Sedermera hade emellertid arméfördelningschefen i skrivelse till fortifikationsdepartementet den 8 januari 1919 gjort framställning om, att såväl fältet som huvuddelen av återstående byggnader ått Axvall måtte bibehållas i kronans ägo för militära ändamål. De sakkunniga ansåge likväl, att försäljning av en del tomter kunde ske utan olägenhet för militära ändamål. Där- emot borde, enligt de sakkunnigas åttikt, fältet i övrigt med därått kvarstående byggnader bibehållas för militära ändamål och såttunda försäljning av någon del av fältet såttom jordbrukslott ej förekomma.

De sak-
kunnigas
utredning och
förslag.

Över de tomtlotter, som enligt de sakkunnigas mening borde avyttras, hade extra lantmätaren Jansson upprättat särskilda med nr 1—6 betecknade kartor. Efter verkställda försäljningsutbud hade de sakkunniga vid sammanträde den 17 oktober 1919 bestämt följande minimipris ått nämnda tomtlotter:

Kartans
nr.

1)	Underofficersbyggnadstomten vid Västgöta regementes läger, innehållande 3,500 kvm. ått 50 öre per kvm.	kronor	1,750: —
2)	Det s. k. Jägartorpet, utgörande mötesplatsens västliga spets och innehållande 10,500 kvm. ått 10 öre	»	1,050: —
3)	torpet vid Skarpaliden, utgörande mötesplatsens norra spets och innehållande 1,340 kvm. ått 5 öre	»	67: —

Transport kronor 2,867: —

Kartans nr.		Transport kronor	
4)	en smal åkerremsa mitt för Prinshaga, innehållande 4,610 kvm. à 25 öre.....	»	2,867: — 1,152: 50
5)	den utvidgade delen öster därom, utgörande till större delen sumpmark och innehållande 11,130 kvm. à 5 öre.....	»	556: 50
6)	18 tomter vid Axvalls järnvägsstation, innehållande tillhopa 17,311.5 kvm. à 50 öre.....	»	8,655: 75
		Summa kronor	13,231: 75

Efter försäljningsutbudet hade till de sakkunniga inkommit köpeanbud å tomterna, av vilka anbud de sakkunniga ville tillstyrka Anders Bomans å underofficersbyggnadstomten för 1,750 kronor, J. G. Lundbergs å Jägartorpet för 1,050 kronor, Frans Johanssons å tomten vid Skarपालiden för 100 kronor samt Karl Johanssons å den smala åkerremsan mitt för Prinshaga för 1,150 kronor 50 öre och å den utvidgade delen öster därom för 560 kronor.

Det övningsfältet tillhöriga skjutfältet inom Bolums socken hade de sakkunniga icke utbjudit till försäljning. Chefen för tredje arméfördelningen hade nämligen fört underhandlingar angående utvidgning av Skaraborgs regementes övningsfält vid Skövde, varvid nämnda skjutfält ifrågasatts som bytesobjekt. Ehuru nämnda underhandlingar för närvarande avbrutits, ansåge dock de sakkunniga, att marken borde bibehållas av kronan, så mycket mera som en försäljning på grund av områdets avskilda läge och markens ofruktbara beskaffenhet skulle komma att giva ett ekonomiskt mycket ogynnsamt resultat och som skjutfältets underhåll och tillsyn icke vore förenade med någon kostnad för kronan.

Vidkommande de å fältet uppförda, kronan tillhöriga byggnader ville de sakkunniga erinra därom, att en del av nämnda byggnader numera, efter särskilt bemyndigande av Kungl. Maj:t, genom chefens för Skaraborgs regemente försorg försåts, därvid erhållits, efter avdrag av försäljningskostnaderna, ett belopp av 15,887 kronor 35 öre, som inreverserats till statskontoret, samt att en del byggnader förflyttats från Axvall till andra platser för tillgodoseende av försvarets där föreliggande behov. Av ännu återstående byggnader borde den väsentligaste delen, på sätt chefen för tredje arméfördelningen äskat, bibehållas i kronans ägo.

Framställning
om inköp av
visst område
för Skara-

Sedan de sakkunniga avgivit nämnda utredning och förslag, har styrelsen för Skaraborgs läns folkhögskola i skrivelse till fortifikationsdepartementet den 8 augusti 1921 hemställt, att departementet ville

taga i övervägande, huruvida och på vilka villkor en överlåtelse till folkhögskolan kunde äga rum av visst område med ett yttnehåll av omkring 12,5 hektar av Västgöta regementes förutvarande lägerplats å heden tillika med särskilda å området befintliga byggnader.

borgs läns
folkhögskolas
räkning.

I häröver avgivet yttrande avstyrkte chefen för tredje arméfördelningen, att någon eller några byggnader, tillhörande Västgöta regementes förutvarande läger, med närliggande delar av heden i en eller annan form överlämnades till folkhögskolan, varemot han, ehuru med viss tvekan, icke hade något att erinra emot, att eventuellt några byggnader av Skaraborgs regementes förutvarande läger med tillhörande markområde disponerades för ändamålet. Arméfördelningschefen ansåg nämligen, att *mötesplatsen* fortfarande borde komma till användning som a) övningsfält för tillfälligtvis sammandragna skolor och utbildningskurser, reservofficerskurser och landstormskurser, b) övningsterräng vid utbildning i ställningskrig för arméfördelningens trupper, c) truppövningsfält för arméfördelningen och d) start- och landningsplats för flygmaskiner samt att *Västgöta regementes byggnader* å heden borde bibehållas för att användas till a) förläggning av befäl och trupp vid tillfälliga övningar å heden, b) landstormsförråd för Skaraborgs inskrivningsområde och c) förvarande av fordon, proviant, furage m. m.

Sedan ombud för fortifikationsdepartementet efter besök å Axvalls hed underhandlat med folkhögskolans styrelse, meddelade ombudet i skrivelse till styrelsen den 26 augusti 1921, att departementet vore villigt tillstyrka, att köpeskillingen för den av folkhögskolans styrelse äskade mark med byggnader måtte bestämmas till 25,000 kronor, varvid priset för varje särskild byggnad beräknats till det belopp, vartill byggnaden vid besiktning den 17 november 1915 värderats av förutnämnda sakkunniga, eller

för sjukhuset	kronor 5,000: —
» officersbyggnaden	» 1,500: —
» lektionshuset	» 600: —
» kavaljersflygeln	» 800: —
» köksflygeln	» 800: —
» kommissariathuset	» 300: —
» värdshuset	» 300: —
» arrestlokalen	» 500: —
» musikbaracken	» 150: —
» spannmålsmagasinet	» 700: —
	<hr/> 10,650: —,

var till komme ersättning för marken, omfattande omkring

12,5 hektar, som beräknats till 14,350: —

Summa kronor 25,000: —

Såsom villkor i övrigt för överlåtelsen ville fortifikationsdepartementet föreslå, att tillträdet finge ske omedelbart efter det vederbörlig köpehandling upprättats, att köpeskillingen erlades vid tillträdet, att köparen ensam iklädde sig alla för avsöndring och lagfart erforderliga kostnader samt att kronan befriades från ansvar för Axvalls hed möjligen påvilande servitut, i vad sådant kunde beröra den omhandlade delen därav.

Kommitterade för Skaraborgs läns landsting hava därefter i skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 december 1921 anhållit, att till landstinget finge för ett pris av 25,000 kronor försäljas omförmälda område med byggnader att användas för landstingets folkhögskola.

Vid skrivelsen var fogat utdrag av landstingets protokoll för den 23 september 1921, utvisande, att landstinget beviljat anslag å dels 25,000 kronor för bestridande av ovannämnda köpesumma och dels 50,000 kronor att användas för påbörjande av iståndsättandet av de till inköp föreslagna byggnaderna å området i fråga.

I särskilda utlåtanden den 16 januari 1922 över de sakkunnigas utredning och förslag samt landstingets omförmälda framställning har fortifikationsdepartementet anfört följande.

Departementet hade väl hellre sett, att det för folkhögskolan erforderliga området utnämtes å Skaraborgs regementes förutvarande, vid övningsplatsens västra gräns befintliga lägerområde och där befintliga byggnader av folkhögskolan övertoges; men då sistberörda byggnader och å området befintliga anordningar befunnits icke lämpliga för avsett ändamål, hade departementet icke tvekat att tillstyrka överlåtelse till landstinget för folkhögskolans räkning av Västgöta regementes förutvarande i mitten av övningsplatsen belägna lägerområde och därå befintliga byggnader, som enligt verkställd utredning väl lämpade sig för omändringar till en gynnsam lösning av skolans byggnadsfråga och förläggning. Och som folkhögskolans ändamål, enligt fortifikationsdepartementets mening, även utgjorde ett statsändamål, hade departementet jämväl av denna anledning ansett sig böra tillstyrka bifall till landstingets föreliggande framställning. Det vore ock hänsyn till ändamålet med byggnadernas förvärvande, som föranlett fortifikationsdepartementet

Fortifika-
tionsdeparte-
mentets sär-
skilda yttran-
den den 16
januari 1922.

att föreslå köpeskillingen för byggnaderna till samma pris som förbemälda sakkunniga åsatt dem, ehuru detta pris tillkommit under förutsättning att byggnaderna komme att försäljas med villkor, att de skulle från platsen bortföras. Därvid hade fortifikationsdepartementet även tagit i beaktande, att byggnaderna icke kunde för folkhögskolan användas i det skick, vari de nu befunde sig, utan måste undergå väsentliga förändringar, som jämte erforderliga reparationer komme att kräva avsevärda kostnader. I allt fall ansåge fortifikationsdepartementet försäljningen av byggnaderna till föreslagna pris vara fördelaktig för kronan, som därigenom befriades från underhållskostnader, vilka, för att byggnaderna skulle kunna bibehållas i värdigt skick och icke förfaras, hädanefter skulle uppgå till belopp, som icke stode i rimligt förhållande till byggnadernas värde. Vidkommande det föreslagna priset för marken, som näppeligen kunde betraktas såsom tomtmark, utgjorde detta omkring 1,150 kronor för hektar och syntes ej kunna anses för lågt.

Fortifikationsdepartementet hade icke haft tillfälle att anlita lantmätare för att uppmäta och kartlägga ifrågavarande område, vilket givetvis borde ske, innan definitivt köpavtal avslutades. Denna brist i utredningen syntes dock departementet icke böra utgöra hinder för ärendets föreläggande för riksdagen i befintligt skick.

Även om sålunda en del av Västgöta regementes lägerplats och därå uppförda byggnader komme att överlåtas till Skaraborgs läns landsting, ansåge fortifikationsdepartementet, att tillräckligt markområde och byggnadsutrymme komme att finnas kvar å Axvall för att tillgodose det behov, som av arméfördelningschefen framhållits. Då fortifikationsdepartementet följaktligen icke funne de av arméfördelningschefen anförda skälen tillräckliga för att avstyrka försäljningen av en del av Axvall och därå uppförda byggnader, som vid bibehållandet endast skulle förorsaka dryga underhållskostnader utan motsvarande nytta, ansåge departementet däremot vad arméfördelningschefen anført innebära goda skäl för bibehållandet av återstående del av heden och därstädes ännu befintliga byggnader. Departementet ansåge dock icke uteslutet, att en eller annan av sistberörda byggnader även kunde försäljas eller bortflyttas från heden, liksom ock departementet vore övertygat därom, att en försäljning av de delar, belägna vid övningsfältets gränser, som de sakkunniga föreslagit, kunde göras utan men för hedens fortfarande användning för militära ändamål. Mot det försäljningspris, som de sakkunniga föreslagit, hade departementet icke något att erinra.

Såsom villkor i försäljningsavtalen beträffande såväl de av de sakkunniga till försäljning föreslagna områdena som det område, Skaraborgs

läns landsting anhållit få köpa, borde införas befrielse för kronan från ansvar för marken möjligen påvilande servitut. Detta villkor vore föranlett därav, att ägarna till hemman i Skärvs m. fl. byar påstode rätt till mulbete å Axvalls hed, vilken rätt grundades på bestämmelse i förordningen om skogarna i Skaraborgs län den 3 februari 1691 och skogsordningen den 12 december 1734. Axvalls hed utgjordes nämligen, åtminstone till en del, av skogen »Vallen», som genom skogskommissionens dom den 26 augusti 1690 blivit fastställd såsom kronopark, i följd varav, jämlikt 14 § i skogsordningen, de, som bodde på eller vid skogen, finge därå utan betalning åtnjuta mulbete för sina kreatur. Denna påstådda rätt hade bekräftats genom ett kammarkollegiets utslag den 10 oktober 1806, med skyldighet likväl för hemmansägarna att vid trupp-sammandragning å Axvalls hed icke dit släppa boskap eller andra deras kreatur, samt att alltid till förekommande av gräsvallens upprotande hava svinkreaturen ringade. Kammarkollegiets utslag, som tillkommit på besvär av advokatfiskalen i krigskollegiet, innehölle dock, att det-samma skulle lända till vederbörlig efter rättelse, »intill dess Kungl. Maj:t i nåder kan finna för gott att angående campementsplanen Axvalla hed annorlunda förordna». Kungl. Maj:ts befallningshavande i Skaraborgs län hade den 21 mars 1878 fastställt reglemente för begagnande av mulbete å Axvalls hed.

I fråga om marken vore i övrigt att märka, att Kungl. Maj:t den 25 april 1913 medgivit, att ett område om 144 kvm., beläget intill landsvägen mellan Skara och Skövde, finge disponeras av Skaraborgs regemente för ett minnesmärke över den tid, regementet varit förlagt till Axvall. Området berördes emellertid icke av de till försäljning föreslagna områdena.

På grund av vad sålunda anförts hemställde fortifikationsdepartementet, att Kungl. Maj:t ville

dels, efter inhämtat medgivande av riksdagen, bemyndiga fortifikationsdepartementet att till Skaraborgs läns landsting för länets folkhögskolas räkning försälja den å en i ärendet ingiven kartskiss inom streckprickade svarta linjer utmärkta del av Axvalls hed, innehållande omkring 12,5 hektar, jämte därå uppförda ett sjukhus, en officersbyggnad, ett lektionshus, en kavaljersflygel, en köksflygel, ett kommissariatshus, ett världshus, en arrestbyggnad, en musikbarack och ett spannmålsmagasin för 25,000 kronor och mot villkor i övrigt, att köparen ensam skulle vidkännas alla för avsöndring och lagfart erforderliga kostnader samt att kronan befriades från ansvar för Axvalls hed möjligen påvilande servitut, i vad sådant kunde beröra ifrågarande del därav;

dels, likaledes efter inhämtat medgivande av riksdagen, bemyndiga fortifikationsdepartementet att av den till Axvalls hed hörande marken, utöver det av Skaraborgs läns landsting äskade området, enligt förut omförmälda av extra lantmätaren Jansson upprättade kartor försälja det å kartan nr 1 upptagna området om 3,500 kvm. till ett pris av minst 50 öre kvm.; området å kartan nr 2 om 10,500 kvm. till ett pris av minst 10 öre för kvm.; området å kartan nr 3 om 1,340 kvm. till ett pris av minst 5 öre för kvm.; området å kartan nr 4 om 4,610 kvm. till ett pris av minst 25 öre kvm.; området å kartan nr 5 om 11,130 kvm. till ett pris av minst 5 öre kvm.; ävensom de å kartan nr 6 upptagna tomtområdena, betecknade med a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r och s samt innehållande tillhoppa 17,311,5 kvm. till ett pris av minst 50 öre kvm., allt mot villkor i övrigt, att blivande köpare, iklädde sig alla för avsöndring och lagfart erforderliga kostnader samt att kronan befriades från ansvar för vederbörande områden möjligen besvärande servitut;

dels förordna, att för ifrågavarande områden betingade köpeskillingar skulle, efter avdrag av försäljningskostnader, tillföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål;

dels ock föreskriva, att övriga delar av Axvalls hed med därå uppförda byggnader skulle tillsvidare kvarbliva i kronans ägo.

Vad först beträffar Skaraborgs läns landstings framställning att till ett pris av 25,000 kronor få för länets folkhögskolas räkning inköpa ett närmare angivet område av omkring 12,5 hektar å den del av mötesplatsen, som utgjort Västgöta regementes lägerplats, tillika med vissa å området uppförda byggnader, synes visserligen av utredningen i ärendet framgå, att folkhögskolans förläggande till annan del av mötesplatsen skulle vara fördelaktigare för mötesplatsens användande för militära ändamål. Tillika torde det bjudna priset få anses synnerligen lågt. Med hänsyn till det betydelsefulla allmänna ändamål, som genom bifall till den gjorda framställningen skulle bli tillgodosett, och med åberopande särskilt av vad fortifikationsdepartementet i detta avseende anfört, finner jag mig emellertid böra tillstyrka framställningen.

Departements-
chefen.

Beträffande mötesplatsen i övrigt torde densamma, med nedan angivna undantag, böra tillsvidare bibehållas i kronans ägo; men synes mig efter den pågående försvarsrevisionens avslutande snarast böra tagas under allvarlig omprövning frågan om den framtida dispositionen av såväl denna som övriga äldre mötesplatser.

Nämnda undantag utgöras av de vid mötesplatsens gränser belägna förut omförmälda tomtlotter, som de sakkunniga och fortifikationsdepartementet föreslagit till försäljning och över vilka extra lantmätaren

Jansson upprättat särskilda med nr 1—6 betecknade kartor. Jag ansluter mig till nämnda förslag och finner intet att erinra mot de minimipris, departementet åsatt tomtlotterna.

Samtliga försäljningarna torde av skäl, som fortifikationsdepartementet anfört, böra ske under förbehåll, att säljaren fritages från ansvarighet för marken möjligen påvilande servitut.

De genom försäljningarna inflytande medlen torde, i enlighet med departementets förslag, efter avdrag av försäljningskostnaderna böra tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av Västgöta och Skaraborgs regementens förutvarande mötesplats Axvalls hed må försäljas

dels ett å en i ärendet ingiven kartsbild närmare angivet område med en areal av omkring 12,5 hektar jämte därå uppförda ett sjukhus, en officersbyggnad, ett lektionshus, en kavaljersflygel, en köksflygel, ett kommissariathus, ett världshus, en arrestbyggnad, en musikbarack och ett spannmålmagasin till Skaraborgs läns landsting för ett pris av 25,000 kronor,

dels ock omförmälda å särskilda med nr 1—6 betecknade kartor upptagna områden till pris per kvm. av: för området å kartan nr 1 minst 50 öre, å kartan nr 2 minst 10 öre, å kartan nr 3 minst 5 öre, å kartan nr 4 minst 25 öre och å kartan nr 5 minst 5 öre samt, beträffande de å kartan nr 6 upptagna med litt. a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r och s betecknade tomtområden, minst 50 öre,

att försäljningarna skola ske mot villkor i övrigt, att köparna ikläda sig alla för avsöndring och lagfart erforderliga kostnader och att kronan fritages från ansvarighet för vederbörande områden möjligen besvärande servitut, samt

att inflytande köpeskillingar må, efter avdrag av försäljningskostnaderna, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Till denna departementschefens av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

W. G. O. Montgomery.